

בדיקת מח עצם

שלום רב,

נקבעה לך בדיקת מח עצם ביום _____ בתאריך ____/____/____ בשעה: _____.

שעת ביצוע הבדיקה הינה משוערת ועלולה להתעכב בשל מקרים דחופים.

טפסי התחייבות

יש להביא טופס 17- התחייבות לפי הנחיית מזכירות אשפוז יום.
טופס 17 מונפק במשרד המרפאה בקהילתך ויש להביא אותו עם מכתב הזימון.

- **ביום הבדיקה אין צורך בצום.**
- **מומלץ להגיע עם מלווה.**

לפני ביצוע הפעולה:

1. יש לדווח לצוות אם יש לך רגישות להרדמה מקומית (אלרגיה לחומר ההרדמה שבטיפולי שיניים) שנקרא לידוקאין, עזרקאין Epracain

2. יש לדווח לצוות במקרה של נטילת תרופות לדילול הדם (נגד קרישת דם):

- א. קומדין (Coumadin, Warfarin)
- ב. סינטרום (Sintrom, Acenocoumarol, Nicoumalone)
- ג. פראדקסה (Pradaxa, Dabigatran)
- ד. קסרלטו (Xarelto, Rivaroxaban)

במקרה של נטילת קומדין (או סינטרום), עליך לבצע בדיקת זמן פרוטרומבין (PT) יום לפני מועד בדיקת מח עצם. את בדיקת מח העצם ניתן יהיה לבצע רק אם התוצאה שתתקבל תהיה פחות מ-2.5 INR.

במקרה של נטילת פראדקסה או קסרלטו, יש להימנע מנטילת התרופה בבוקר יום הבדיקה בלבד.

הסבר על הבדיקה

רקמת מח העצם אחראית על תהליך ייצור והתמיינות תאי הדם לסוגיהם השונים: כדוריות דם אדומות, תאי דם לבנים וטסיות. זוהי רקמה המכילה את תאי הדם הצעירים בשלבי הבשלתם ואשר נמצאת בחלק הפנימי של עצם האגן, חוליות הגב ובמרבית העצמות הארוכות בגוף. בעת ביצוע בדיקת מוח העצם, נלקחת דגימה לצורך בחינת תפקוד רקמת מוח העצם ו/או מעורבות של מוח העצם במחלות דם שאתיות (ממאירות) או מחלות אחרות.

הבדיקה מתבצעת על פי רוב ע"י שאיבת מוח עצם מעצם האגן ונמשכת בממוצע כ-10 דקות. הזמן בו מתבצעת הפעולה נמשך בד"כ כחצי דקה.

מהלך הבדיקה

הבדיקה תבוצע ע"י רופא/ה בסיוע אח/ות. יוסבר לך מהלך הבדיקה וסיכונה וינתן מענה על שאלותיך. לפני ביצוע הבדיקה יש לחתום על טופס הסכמה לביצוע הבדיקה בפני הרופא/ה המטפל/ת.

במהלך הבדיקה יש לשכב על הבטן או על הצד.

מקום הבדיקה יחוסא היטב ותינתן זריקת הרדמה במקום הבדיקה ע"י לידוקאין. בזמן הזרקת חומר ההרדמה ישנה תחושה של צריבה באזור ההזרקה (בדומה להרדמה בעת טיפולי שיניים).

לאחר הרדמת המקום מתבצעת הבדיקה בשני שלבים:

1. **שאיבת נוזל מח העצם:** תוחדר מחט וישאב נוזל מוח העצם. תתכן תחושת לחץ מקומית. הנוזל שישאב, ישלח לבדיקה ציטולוגית ובדיקות נוספות לפי הצורך, כגון: אפיון תאים (FACS), בדיקה ציטוגנטית (FISH וקרוטיפ) ובדיקה מולקולרית (PCR).
2. **ביצוע ביופסיית מח עצם:** בשלב זה תוחדר מחט חלולה למוח העצם, תוך הפעלת לחץ מתון וסיבוב. באופן זה נלקחת דגימה מרקמת מוח העצם, לצורך בדיקה פתולוגית. בעת ביצוע הביופסיה, תיתכן תחושת כאב בעוצמה בינונית עד חזקה במשך כחצי דקה, אשר תחלוף עם גמר הבדיקה. בסיום הבדיקה תוצא המחט, ואזור הבדיקה יכוסה עם תחבושת לחץ, כדי למנוע דימום.

לאחר הבדיקה

לאחר ביצוע ביופסיית מוח העצם יש לשכב על הגב ולנוח במשך כ-15 דקות או בהתאם להנחיות שיינתנו על ידי הרופא/ה או הצוות המטפל.

אזור הבדיקה ייחבש. את החבישה יש להסיר לאחר 24 שעות. יש להימנע מרחצה עד להסרת החבישה, בכדי למנוע חדירת זיהום לפצע. לאחר הבדיקה יש להימנע מפעילות מאומצת במשך 24 שעות. כדי לנהוג לאחר הבדיקה יש לקבל רשות מפורשת לכך מרופא/ה.

תיתכן תחושת אי נוחות באזור הבדיקה, אשר חולפת לאחר מספר ימים. תיערך הערכת כאב ובמידת הצורך יינתן טיפול תרופתי לשיכוך הכאב. אם מופיעים כאבים כאשר פגה השפעתה של ההרדמה המקומית, ניתן לקחת משככי כאבים (כגון: אקמול או, לפי הנחיית הצוות המטפל). אם הכאבים מתגברים או נמשכים מעבר ל-24 שעות, יש לחזור לאשפוז היום ולפנות לרופא/ה.

כמו כן, יש לפנות לחדר המיון הכללי בביה"ח בילינסון בדחיפות, אם מופיעה אחת או יותר מהתופעות המתוארות (נדיר):

1. חום מעל 38, ללא סיבה ברורה
2. דימום חריף מהאזור שממנו נלקחה הבדיקה
3. כאב חזק מאוד באזור הבדיקה
4. הופעת חוסר תחושה ברגל בצד שבו נעשתה הבדיקה

דיווח על תוצאות הבדיקה

התוצאות המסכמות מתקבלות בדרך כלל לאחר כ-3 שבועות מהבדיקה והן תימסרנה לך על ידי הרופא/ה המטפל/ת.

בהצלחה בבדיקת מח העצם ובאיחולים לתוצאות טובות בבדיקות שיערכו לך.

צוות היחידה לאשפוז יום המטואונקולוגי
2020